

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 10 октомври 2024 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагъзова-Финкова

Филип Димитров

Таня Райковска

Надежда Желепова

Атанас Семов

Красимир Влахов

Янаки Стоилов

Соня Янкулова

Борислав Белазелков

Десислава Атанасова

при участието на секретар-протоколита Росица Симова разгледа в закрито заседание на 10. 10. 2024 г. конституционно дело №16/2024 г., докладвано от съдия Атанас Семов.

Конституционното производство е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата на произнасяне по допустимостта на искането на основание чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Конституционното дело е образувано на 18. 04. 2024 г. на осн. чл. 150, ал. 2 от Конституцията по искане на Втори наказателен състав на Районния съд – Свиленград за установяване на противоконституционност на чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс (обн. ДВ. бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ., бр. 42 от 14 май 2024 г., НК).

В искането се твърди противоречие на законовата разпоредба „с чл. 4, чл. 17, ал. 1 и 3, чл. 56 и 57 от Конституцията и чл. 5, ал. 4 от Конституцията

във връзка с чл. 2, точка 4 от Директива 2014/42; член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212; чл. 52, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (ХОПЕС); чл. 49, параграф 3 ХОПЕС; чл. 54 от ХОПЕС”.

Според съдебния състав, вносител на искането, разпоредбата на чл. 343б, ал. 5 НК „води до несъразмерност на наказанията спрямо тежестта на престъпленията по чл. 343б, ал. 1-4 от НК и представлява необоснована намеса на държавата в гарантираното от Конституцията право на собственост, във връзка с преследваните от закона легитимни цели”. Твърди се нарушаване на принципа на правовата държава по чл. 4, ал. 1 от Конституцията и „установените в чл. 57, ал. 2 от Основния закон параметри за упражняване на основните права”. Съдебният състав признава възможността за ограничаване на правото на собственост, но изтъква, че в случая липсва пропорционалност „като елемент на принципа на правовата държава, прогласен в чл. 4, ал. 1 от Конституцията” на наложеното ограничение спрямо преследваната легитимна цел, като „санкция, която се приравнява на „конфискация”, /.../ прекомерно тежка, непропорционална на извършеното престъпление и надхвърля необходимото за постигане на преследваните от закона цели”.

Вносителят приема още, че „моторното превозно средство, послужило за извършване на престъплението”, е „неправилна и неиздържана формулировка”, но „единствено по този начин, квалифицирайки предмета на престъплението като средство за извършването му, може да бъде постановено отнемането му в полза на държавата, което е злоупотреба от страна на законодателя с властта, която притежава да приема закони”. В допълнение посочва, че съгласно чл. 49, § 3 ХОПЕС тежестта на наказанията не трябва да бъде несъразмерна спрямо престъплението. Изложените аргументи се отнасят както до отнемане в полза на държавата на моторно превозно средство, принадлежащо на дееца, така и на още по-голямо основание при присъждане на равностойност, когато превозното средство

не е собственост на дееца. Изтъква също: „по отношение на предвидената в ал. 5 на чл. 343б от НК формулировка „когато деецът не е собственик – да присъди равностойността му”, на първо място не е ясна правната природа на тази „санкция”, /.../ „същата е несъвместима с легално предвидените в НК наказания”, /.../ с тази разпоредба се въвежда неопределена от закона по вид санкция, която безспорно накърнява в огромна степен имуществената сфера на дееца, свръх необходимото за постигане на легитимните цели и в частност на целите на наказанията, дефинирани в член 36 от НК.”

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Съдът е сезиран от субект на инициатива по смисъла на чл. 150, ал. 2 от Конституцията.

Предмет на искането е установяване на противоконституционност на разпоредба от закон, което е правомощие на Конституционния съд съгласно чл. 149, ал. 1, т. 2 от Основния закон.

Конституционният съд не се е произнасял с решение или с определение за недопустимост по предходно искане със същия предмет, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка за неговата допустимост по чл. 21, ал. 6 ЗКС.

Искането е съобразено с изискуемите от чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити и е внесено след обнародването на оспорения акт при спазване на чл. 17, ал. 2 ЗКС.

Конституционният съд приема, че при тези обстоятелства искането следва да бъде допуснато за разглеждането по същество.

С определение от 04.06.2024 г. по к.д. №15/2024 г. Конституционният съд допусна за разглеждане по същество искането на Общото събрание на Наказателна колегия на Върховния касационен съд на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 280, ал. 5; чл. 281, ал. 4; чл. 343, ал. 5 и чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс на Република

България (обн. ДВ, бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ, бр. 42 от 14 май 2024 г.).

Предметът на к.д. №15/2024 г. включва и оспорената с искането по к. д. №16/2024 г. разпоредба, като изложените от вносителите на двете искания основания и съображения за противоконституционност на оспорените разпоредби са сходни. Поради това Съдът намира, че предметът на к.д. №16 попада в предметният обхват на допуснатото за разглеждане по същество искане по к.д. №15/2024 г. и конституционно дело №16/2024 г. следва да бъде присъединено за съвместно разглеждане и решаване към конституционно дело №15/2024 г.

На основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да бъдат конституирани като заинтересувани институции, които да представят становища по делото: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на правосъдието, министърът на вътрешните работи, Върховният касационен съд, главният прокурор, Националната следствена служба, омбудсманът на Република България и Висшият адвокатски съвет.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото следните неправителствени, съсловни, синдикални и други организации: Съюзът на юристите в България, Съюзът на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България и Фондация „Български адвокати за правата на човека“.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС следва да бъдат поканени да дадат писмено правно мнение по предмета на делото следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: чл.-кор. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Даниела Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарова, доц. д-р Красимир Манев, доц. д-р Мирослава Манолова, доц. д-р Петя Митрева, доц. д-р Пресиян Марков,

доц. д-р Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, Гроздан Илиев, Даниела Доковска и Румен Ненков.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 ЗКС, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

ДОПУСКА за разглеждане по същество искането на Втори наказателен състав на Районния съд – Свиленград за установяване на противоконституционност на чл. 343б, ал. 5 от Наказателния кодекс (обн. ДВ. бр. 26 от 2 април 1968 г., посл. изм. ДВ., бр. 42 от 14 май 2024 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи, Върховния касационен съд, главния прокурор, Националната следствена служба, омбудсмана на Република България и Висшия адвокатски съвет, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да предложат становище в същия срок до: Съюза на юристите в България, Съюза на съдиите в България, Българската съдийска асоциация, Асоциацията на прокурорите в България, Камарата на следователите в България, Фондация „Български адвокати за правата на човека“, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се предостави 30-дневен срок от уведомяването да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат писмено правно мнение до: чл.-кор. Борис Велчев, проф. д. ю. н. Васил Мръчков, проф. д. ю. н. Лазар Груев, проф. д-р Момяна Гунева, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Панайотов, проф. д-р Румен Владимиров, проф. д-р Снежана Начева, доц. д-р Даниела

Дончева, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Ива Пушкарова, доц. д-р Красимир Манев, доц. д-р Мирослава Манолова, доц. д-р Петя Митрева, доц. д-р Пресиян Марков, доц. д-р Ралица Илкова, доц. д-р Ралица Костадинова, доц. д-р Светла Маргаритова, Гроздан Илиев, Даниела Доковска и Румен Ненков, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава 30-дневен срок от уведомяването да дадат писмено правно мнение по предмета на делото.

ПРИСЪЕДИНЯВА конституционно дело №16/2024 г. към конституционно дело №15/2024 г. за съвместно разглеждане и решаване.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в 30 дневен срок от получаването може да представи допълнителни съображения.

Председател:

Павлина Панова

Членове:

Мариана Карагъзова-Финкова

Красимир Влахов

Филип Димитров

Янаки Стоилов

Таня Райковска

Соня Янкулова

Надежда Джелепова

Борислав Белазелков

Атанас Семов

Десислава Атанасова